

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Gång- och cykelväg, Sörmjöle – Åheden
Umeå kommun, Västerbottens län

Vägplan, 2024-04-18

Uppdragsnummer: TRV 2022/7341

Trafikverket

Postadress: Storgatan 60, 903 30 Umeå

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Författare: Norconsult AB

Dokumentdatum: 2024-04-18

Ärendenummer: TRV 2022/7341

Version: 1.0

Kontaktperson: Therese Lundin-Engbo

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Samrådsrets	4
3	Samråd	4
3.1.	Samråd inför Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan	4
3.1.1.	Samråd med berörd länsstyrelse	4
3.1.2.	Samråd med berörd kommun	5
3.1.3.	Samråd med de enskilda som kan bli särskilt berörda	6
3.1.4.	Samråd med övriga myndigheter och organisationer	9
3.1.5.	Konsultation i frågor som rör det samiska folket	12
3.2.	Samråd vid utformning av planförslaget	12
3.2.1.	Samråd med berörd länsstyrelse	12
3.2.2.	Samråd med berörd kommun	12
3.2.3.	Samråd med de enskilda som kan bli särskilt berörda	13
3.2.4.	Samråd med övriga myndigheter och organisationer	17

I denna samrådsredogörelse sammanställs och sammanfattas hur samrådet bedrivits, vilka synpunkter som kommit in från enskilda, myndigheter och organisationer samt var yttrandena, minnesanteckningar och protokoll från samrådet finns i sin helhet. I samrådsredogörelsen visar Trafikverket hur de inkomna synpunkterna beaktats.

1 Sammanfattning

Under planprocessens första skede, samrådsunderlagskede, har samråd hållits med enskilda, myndigheter, kollektivtrafikmyndigheten och organisationer som kan antas bli berörda av projektet. Samrådstiden var 2022-03-10 - 2022-03-31 med kompletterande samråd 2022-05-23 – 2022-06-13. Samrådsunderlaget har skickats ut via brev till berörda. Trafikverket annonserade om att samrådsunderlaget finns tillgängligt på Trafikverkets webbplats under hela projektets gång samt på Trafikverkets kontor med adress Storgatan 60, Umeå under samrådstiden.

En dialog i tidigt skede hölls med Umeå kommun den 10 december 2021.

Totalt inkom sexton (16) yttranden under remisstiden, varav åtta (8) från privatpersoner.

Länsstyrelsen i Västerbottens län beslutade den 31 augusti 2022 att projektet inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Samrådsmöte på orten hölls med berörda fastighetsägare den 13 oktober 2022.

Under skede samrådshandling har samrådsmaterial funnits tillgänglig för synpunkter på projektsidan på Trafikverkets webbplats under perioden 21 september–10 oktober 2022.

Inkomna synpunkter har sammanställts och bemötts i denna samrådsredogörelse.

2 Samrådsrets

Samrådsretsen har definierats genom att utgå från vilka enskilda, myndigheter, organisationer och näringar som har intressen i området och som därför kan antas bli påverkade av projektet på något sätt. Samrådsretsen har avgränsats till att omfatta Länsstyrelsen Västerbotten, Umeå kommun, Sametinget, berörda samebyar, kända ledningsägare, kollektivtrafikmyndigheten (Region Västerbotten) och enskilda och föreningar som kan bli särskilt berörda.

3 Samråd

3.1. Samråd inför Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan

3.1.1. Samråd med berörd länsstyrelse

Samråd med Länsstyrelsen i Västerbottens län genomfördes genom att de digitalt tillsändes ett samrådsunderlag samt samrådsredogörelse.

Länsstyrelsen i Västerbottens län beslutade den 31 augusti 2022 att projektet inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Det innebär att en miljöbeskrivning och inte en miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram för vägplanen.

I beslutet redovisas även samrådssynpunkter enligt nedan.

Vattenverksamhet och miljö kvalitetsnormer för vatten

Trafikverket anger att de avser att förlänga befintliga vägtrummor vid Nätingtjärnbäcken, Stämbäcken och en tredje icke namngiven bäck. Det finns ingen beskrivning av de befintliga vägtrumorna, men Länsstyrelsen har vid inventering av vägpassager klassat vägtrumorna vid Nätingtjärnbäcken och den icke namngivna bäcken som definitiva vandringshinder.

I Nätingtjärnbäcken behöver vägtrumman åtgärdas eftersom den är bedömd som vandringshinder för fisk. Det räcker inte att minimera försämring på platsen eller att förlänga en redan dålig trumma som då skulle innebära ännu större konnektivetsproblem. Problemet med konnektivitet behöver utredas för samtliga trummor som planeras att förlängas. Det är viktigt att Trafikverket anpassar vägspråket för eventuella trumbyten så att en tillräckligt stor passage ur ekologisk synvinkel kan anläggas.

Åhedån har hög ekologisk status (vilket är felbeskrivet i samrådsunderlaget tillsammans med beskrivningen för Nätingtjärnbäcken som har måttlig ekologisk status). Det är mycket ovanligt och extra ovanligt för ett kustmynnande vattendrag. Anledningen till detta är att ån inte har använts för flottning av timmer och därmed är fåran inte rensad från sten och block. Att ån har hög status ställer extra höga krav på att säkerställa att ingen försämring sker.

Jordbruksmark

För att mildra intrånget i jordbruksmarken är det av vikt att utformningen av GC-vägen utformas på ett sätt som tar så lite jordbruksmark i anspråk som möjligt. Om det inte går att minska markintrånget på grund av exempelvis geografiska förutsättningar behöver tydliga motiv framgå i planbeskrivningen.

Värdefulla naturområden och generellt biotopskydd

Länsstyrelsen förutsätter att naturvärdesinventeringen har en omfattning och detaljeringsgrad som gör att värdefull natur inom planens område identifieras, beskrivs samt att försiktighetsåtgärder vidtas vid behov. Den värdefulla natur som vi känner till runt området är öppna diken, skog, bäckmiljöer, det värdefulla naturområdet runt Åhedån samt ängs- och betesmarker. Öppna diken i jordbrukslandskapet är biotopskyddade och Trafikverket måste beskriva dessa och hur de påverkas av projektet i kommande handlingar.

Förorenad mark

Länsstyrelsen hänvisar till Umeå kommun för att få mer information om det potentiellt förorenade objektet. Länsstyrelsen kan se via utdrag från EBH-stödet att objektet har identifierats och branchklassats till BKL 4 (liten risk).

Trafikverkets svar:

I Plan- och miljöbeskrivning, status samrådshandling, beskrivs åtgärder och konsekvenser för berörda vattendrag. Plan- och miljöbeskrivningen har även kompletterats med resultat från utförd naturvärdesinventering. Planförslagets behov av intrång på jordbruksmark beskrivs och motiveras i handlingen.

Under arbete med projektet har det framkommit att det potentiellt förorenade objektet är fel lokaliserat. Objektet kommer därför inte att beaktas i det kommande arbetet. Trafikverket har därför inte varit i kontakt med Umeå kommun i frågan.

3.1.2. Samråd med berörd kommun

Tidig dialog har skett med Umeå kommun den 10 december 2021. Umeå kommun har delgetts möjlighet att lämna synpunkter på samrådsunderlaget men har inte inkommit med

något yttrande. Umeå kommun har lämnat sina synpunkter vid samråd över utformning av planförslaget, se avsnitt 3.2.2.

3.1.3. Samråd med de enskilda som kan bli särskilt berörda

Samråd har skett genom utskick till enskilda som kan bli särskilt berörda. Samrådsunderlaget finns tillgänglig under hela projektets gång på projektets hemsida samt på Trafikverkets kontor i Umeå under samrådstiden.

Nedan följer en sammanställning av inkomna synpunkter med Trafikverkets svar i kursiv stil.

Gc-vägens sträckning

Informerar om att det inte är korrekt att Ögerviksvägen börjar vid nedfarten från väg 522. Ögerviksvägen är en stickväg från Laxvikenvägen som sköts av Ögervikens samfällighetsförening. Vägdelen från väg 522 är privat väg och bruksväg för en jordbruksfastighet. Drift och underhåll bekostas av markägaren. Detta har gällt länge men kartor har gett/ger en annan bild.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket var inte medveten om detta och tackar för informationen. Trafikverket har beslutat att förlänga gc-vägen till Laxvikenvägen. Detta kommer att utredas vidare i planarbetet.

2022-12-16: Gc-vägen kommer att sträcka sig längs södra sidan av väg 522 från Lillskärsvägen fram till Laxvikenvägen och kommer inte att ansluta till privat väg.

Flertalet önskemål om en förlängning av föreslagen sträckning av gc-vägen har inkommit.

Gc-vägen föreslås förlängas ca 500 meter fram till Lastplatsudden (Stenviken).

Gc-vägen bör även förlängas mot Norrmjöle för att förbinda målpunkterna Norrmjöle havsbad och Bettnesand med Sörmjöle havsbad (Brännäset). Detta i enlighet med kommunens karta över mark- och vattenanvändning för delområde Sörmjöle-Norrmjöle, Fördjupning för kusten, Umeå kommun Översiktsplan.

Gc-vägen föreslås förlängas mot Sörmjöle havsbad (Brännäset) med en gc-bro över Sörmjöleån. Detta för att förbättra trafiksituationen för barn och cyklister som måste genom järnvägsviadukten längs Bovikenvägen. Gc-vägen bör även förlängas mot Norrmjöle för att förbinda målpunkterna Norrmjöle havsbad och Bettnesand med Sörmjöle havsbad (Brännäset).

Gc-vägen föreslås förlängas cirka 200 meter till Laxvikenvägen där det bor flera barnfamiljer permanent.

Förslag är att utredningsområdet för vägplanen utökas och att gc-vägen anläggs fram till Laxvikenvägen. Laxvikensområdet med närhet till bland annat havet och busshållplats har fler fast boende än Åheden by och kommer att växa. Med nuvarande förslag måste gång- och cykeltrafikanter från Laxvikensområdet ut på väg 522 för att nå fram till cykelbanan. Alternativet blir att "smita" över privat fastighet.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket noterar önskan om en förlängning av gc-vägen. Trafikverkets huvudsakliga syfte med aktuell vägplan är inte att öka tillgängligheten till

havsstränderna, utan att öka trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter längs väg 522. Dock bidrar en gc-väg längs väg 522 med positiva effekter även för besökare till havsstränderna.

Enligt Umeå kommuns översiktsplan har kommunen som ambition att på sikt uppnå en bra tillgänglighet till havsstränderna samt en koppling mellan havsbaden med en gc-väg. Kommunen har möjlighet att anlägga kommunala gc-vägar som komplement till de statligt ägda.

Efter inkommen information kring att vägplanens föreslagna sträckning sker med anslutning till en privat väg har Trafikverket beslutat att förlänga gc-vägen till Laxvikenvägen. Detta kommer att utredas vidare i planarbetet.

2023-12-16: Gc-vägen kommer att sträcka sig längs södra sidan av väg 522 från Lillskärsvägen fram till Laxvikenvägen.

Utformning

Önskar belysning längs hela gc-vägen samt att den är separerad från biltrafiken för ökad trafiksäkerhet och trygghet. Önskar att den placeras söder om väg 522 för att det vägen inte ska behöva korsas och på grund av platsbristen förbi privat bostadsfastighet.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket tackar för synpunkterna och tar med sig dessa vid fortsatt utredning av gc-vägen utformning och placering i planarbetet.

2022-12-16: I planprocessen sker en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Bland annat vägs konsekvenserna av att göra en friliggande gc-väg mot att göra intrång på jordbruksmark och enskilda fastigheter. Gc-vägen föreslås anläggas på den södra sidan av väg 522, eftersom de flesta målpunkter finns där. Målpunkterna som avses är bland annat nedfarter till havsbad och bostadsfastigheter. Syftet med att placera gc-vägen på den södra sidan är därför att minimera behovet av passager över väg 522 och skapa en trafiksäker lösning. Vid trånga passager förbi bebyggelse och andra viktiga värden anpassas gc-vägen för att påverka enskilda fastigheter så lite som möjligt. Trafiksäkerheten för oskyddade trafiken bedöms öka mot dagsläget även för de sträckor som gc-vägen föreslås bli kanstensbunden.

Framtagen behovsutredning för belysning visar att särskilda skäl för belysning inte uppfylls. För att uppfylla detta krävs att vägen nyttjas för skolpendling av elever till högstadium eller gymnasium. Trafikverket avser därför inte att ersätta befintlig belysning längs sträckan. Trafikverket bedömer dock att trafiksituationen över bron blir komplex och därmed behöver belysas.

Önskar en bra lösning vid egen infart med tex belysning för att inte försämra situationen avseende hemfrid och djurhållning. Infartslösningen bör fungera med snöröjning, sladdning av väg samt tillåta tunga transporter till privat gård.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket tackar för synpunkterna och tar med sig dessa vid fortsatt utredning av gc-vägen utformning och placering i planarbetet.

2022-12-16: Samtliga befintliga in-/utfarter kommer att antingen ersättas eller anpassas till utbyggnaden av gc-vägen. Befintliga belysningsstolpar kommer att tas bort då de inte uppfyller gällande säkerhetskrav för eftergivligt material och skyddsavstånd till väg.

Trafikverket avser inte att ersätta befintlig belysning längs sträckan med hänvisning till framtagna belysningsutredning.

Ge-vägen föreslås utformas med belysning, friliggande och med asfaltbeläggning. Ge-bron och delsträcka föreslås anpassas för att kunna passeras med häst, redovisas på en kartbild i yttrandet. Räckan kan t.ex vara tät i stället för höga för att inte påverkar utsikten mot ån.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket tackar för synpunkterna och tar med sig dessa vid fortsatt utredning av ge-vägen utformning och placering i planarbetet.

2022-12-16: Framtagen behovsutredning för belysning visar att särskilda skäl för belysning inte uppfylls. För att uppfylla detta krävs att vägen nyttjas för skolpendling av elever till högskola eller gymnasium. Trafikverket avser därför inte att ersätta befintlig belysning längs sträckan. Ge-vägen föreslås anläggas på den södra sidan av väg 522, eftersom de flesta målpunkter finns där. Trafikverket bedömer dock att trafiksituationen över bron blir komplex och därmed behöver belysas.

Lösning för trafikseparering över befintlig bro föreslås med målning vilket innebär att även andra hastighetsdämpande åtgärder kommer ses över, det kan handla om till exempel en sänkning av tillåten hastighetsbegränsning eller en kombination av åtgärder. Räckan kommer att utformas enligt de säkerhetskrav som finns.

Ge-vägen föreslås få en lättare anpassning till två skogsvägar längs sträckan, redovisas på en kartbild i yttrandet.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket tackar för synpunkterna och tar med sig dessa vid fortsatt utredning av ge-vägen utformning och placering i planarbetet.

2022-12-16: Samtliga befintliga in-/utfarter kommer att antingen ersättas eller anpassas till utbyggnaden av ge-vägen.

Övrigt

I yttrandet informeras om att det är en ganska utsatt sträcka för viltolyckor, främst rådjur men även annat kronvilt. Belysning längs ge-vägen bör vara positiv ur den aspekten genom bättre uppsikt.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket tackar för information och tar med sig detta i arbetet med belysningsutredningen som är en del i planarbetet.

2022-12-16: Framtagen behovsutredning för belysning visar att särskilda skäl för belysning inte uppfylls. Trafikverket avser därför inte att ersätta befintlig belysning längs sträckan. Trafikverket bedömer dock att trafiksituationen över bron blir komplex och därmed behöver belysas.

En väl tilltagen viltkorridor mellan väg 522 och aktuell jordbruksfastighet är viktig ur trafiksäkerhetssynpunkt. En friliggande ge-väg anses inte inkräkta på viltkorridoren.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket tackar för synpunkterna. Utformning och placering av ge-vägen kommer att arbetas vidare med i planarbetet.

2022-12-16: Gc-vägen kommer att delvis utformas som friliggande och delvis kanstensbunden. Vid trånga passager förbi bebyggelse och andra viktiga värden anpassas gc-vägen för att påverka enskilda fastigheter så lite som möjligt

Länsstyrelsen ska genom beslut 21 maj 1979 undantagit Åhedån att omfattas av strandskydd.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket tackar för informationen. Eventuellt strandskydd hanteras i vägplanen.

2022-12-16: Berörda vattendrag omfattas inte av strandskydd enligt beslut 2022-06-14 från Länsstyrelsen.

Ifrågasätter pågående detaljplan för Sörmjöle 3:40 och vill inte att aktuell gc-väg används som argument eller hävstång för detaljplanen. Pågående detaljplan för Sörmjöle 3:40 anses även påverka en svår passage (avseende vilt) längs Åhedån under järnvägsbron.

Trafikverkets svar: Upprättande av en detaljplan är en fristående process som ägs av Umeå kommun. Vägplanen får ej vara i strid med en detaljplan. Trafikverket har samrått med Umeå kommun om pågående detaljplan för att konflikt ej ska uppstå. Trafikverket ansvarar inte för hur kommunen hanterar pågående detaljplan för Sörmjöle 3:40.

Lämnar information kring en äldre bro ett hundratal meter uppström och dess historia, nuvarande brofästen ska vara från 1878. Vore trevligt om de kan användas med en eventuell skylt med information om lokal historia. Viktigast är dock att en friliggande bro med funktionell lösning uppförs.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket tackar för informationen. I dagsläget finns ingen gc-bro med i planförslaget men informationen tas med i fortsatt arbete med planen.

2022-12-16: Passage för gång- och cykel över Åhedån föreslås samordnas med befintlig vägbro. Då gamla brofästen inte ligger inom vägplanens avgränsning är det inte aktuellt att inom projektet uppföra eventuella informationstavor eller dylikt.

Motorbana eller föroreningar har aldrig funnits i angivet område. Informationen i Länsstyrelsen webbGIS har förmodligen blandats ihop med Bussjöbanan. Området består av skogsmark.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket tackar för informationen och ser över detta vid fortsatt planarbete.

2022-12-16: Trafikverket har konstaterat att det potentiellt förorenade objektet är fel lokaliserat. Objektet kommer därför inte att beaktas i det kommande arbetet.

3.1.4. Samråd med övriga myndigheter och organisationer

Sametinget

Området för den planerade gc-vägen ligger inom vinterbetesland för Ubmeje Tjeälddie och Rans sameby. Verksamhetsutövaren ska ha dialog direkt med berörda samebyar om den planerade gc-vägen. Sametinget anser att vissa normer ska följas för att det ska anses som att samebyn deltagit effektivt. Detta innebär att:

- Samrådet ska ske i ett tidigt skede. Berörda samebyar ska få så mycket information om åtgärden att de kan fatta ett informerat beslut om projektet och om de så önskar lämna sitt "fritt och informerat samtycke".
- Berörda samebyar ska ges möjlighet till ett effektivt deltagande och ett faktiskt inflytande. För att nå ett effektivt deltagande avses; tidsaspekten, ekonomiska resurser och att inga andra faktorer redan låst förutsättningarna.

Trafikverkets svar: Trafikverket tackar för informationen. Berörda samebyar har fått ta del av samrådsunderlaget i samråd via brev men har inte inkommit med några synpunkter.

Vakin

Säkerställ att sophämtningen fungerar under byggnationen. Meddela Vakin om sophämtningen kommer påverkas.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket noterar yttranden och tackar för informationen. Trafikverket tar med frågan om renhållning i det fortsatta arbetet med planen.

2022-12-16: Frågan om renhållning kommer att hanteras vidare under byggskedet.

Inom västra delen av området för planerad GC-väg samt inom delar av område för belysningsutredning planerar Vakin en ny överföringsledning för vatten och spillvatten från Hörnefors. Vakin önskar att kontakt upprätthålls samt att de delges handlingar som tas fram för att på bästa sätt styra arbetet framåt.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket noterar yttranden och tackar för informationen. Trafikverket tar med frågorna i det fortsatta arbetet med planen och håller Vakin informerad.

2022-12-16: Ledningssamordning har skett med Vakin under arbetet med vägplanen. Genomförandeavtal med samtliga ledningsägare avses att upprättas.

Umeå Energi Elnät AB

Det finns idag befintligt elnät inom tänkt område för ny gc-väg.

Dialog behöver upprättas i god tid om det ska ske ledningsförändringar så att man kan titta på lösningar för respektive del samt åtgärdsdagar både ur projektets hänsyn samt ur årstidssynpunkt och resursbehov.

Kostnader som uppstår för åtgärderna ska vara överenskommen mellan parterna samt beställningar av det arbete som ska utföras.

Umeå Energi Umenet AB har en fiberledning längs vägens norra sida, ledningens läge i vägens innerslänt enligt då rådande avtal när ledningen lades. Umeå Energi Umenet AB önskar att ledningen kan ligga kvar och GC vägen att kan läggas på södra sidan nuvarande väg 522.

Umeå Energi Umenet AB deltar gärna i framtagande av projekthandling och bistår med textmaterial om fiberledningen berörs. De kan även vara intresserade av att lägga en ny kanalisation om det blir aktuellt med ledningsbädd för andra ledningar.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket tackar för synpunkterna och förslag på utformning. Trafikverket tar med sig dessa vid fortsatt utredning av gc-vägen utformning och placering i planarbetet. Umeå Energi Umenet AB kommer löpande kontaktas under arbetet med vägplanen och bygghandlingen. Genomförandeavtal kommer tas fram inför entreprenadarbetena.

2022-12-16: Ledningssamordning har skett med Umeå Energi Elnät AB under arbetet med vägplanen där man har kommit överens om hur befintliga luft-, - och markförlagda kablar ska hanteras i projektet. Umeå Energi AB kommer löpande kontaktas under arbetet med bygghandlingen. Genomförandeavtal kommer tas fram inför entreprenadarbetena.

Mjölbygdens Vattenförening

Mjölbygdens Vattenförening vill informera att vi har en vattenledning som korsar vägen.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket tackar för informationen och har med sig det vid fortsatt utredning av gc-vägen utformning och placering i planarbetet.

2022-12-16: Ledningssamordning har skett med Mjölbygdens Vattenförening under arbetet med vägplanen. Genomförandeavtal med samtliga ledningsägare avses att upprättas.

Laxvikens vägförening

Vägföreningen framför att de är positiva till en planerad cykelbana. Med nuvarande förslag måste gång- och cykeltrafikanter från Laxvikenområdet ut på väg 522 för att nå fram till cykelbanan.

Trafikverkets svar:

2022-06-14: Trafikverket tolkar yttrandet som att en förlängning av vägplanens sträckning efterfrågas. Trafikverket har beslutat att förlänga gc-vägen till Laxvikenvägen. Detta kommer att utredas vidare i planarbetet.

2022-12-16: Gc-vägen kommer att sträcka sig längs södra sidan av väg 522 från Lillskärsvägen fram till Laxvikenvägen.

Sörmjöl IT Ekonomisk förening

Föreningen använder Umeå Energis kanalisation norr om Norrmjöllevägen- hela vägen från E4:an till där Ögerviksvägen ansluter till Norrmjöllevägen. Hänsyn behöver tas till denna kanalisation. Föreningen anser att Umeå Energi bör vara involverad i projektet.

Trafikverkets kommentar:

2022-06-14: Trafikverket tackar för informationen. Umeå Energi AB är en samrådspart i vägplanen.

2022-12-16: Ledningssamordning har skett med Sörmjöl IT Ekonomisk förening och Umeå Energi AB under arbetet med vägplanen. Genomförandeavtal med samtliga ledningsägare avses att upprättas.

3.1.5. Konsultation i frågor som rör det samiska folket

Sametinget, Umbeje tjeälddie sameby samt Rans sameby har blivit tillfrågade om konsultation enligt *lag om konsultation i frågor som rör det samiska folket*. Sametinget har tackat nej till konsultation i projektet. Samebyarna har inte inkommit inom angiven tid, vilket tolkas som att de avstår från konsultation. Samråd med berörda samebyar samt Sametinget sker därmed inom den vanliga samrådsprocessen för vägplaner.

3.2. Samråd vid utformning av planförslaget

Samrådstiden var perioden 21 september – 7 oktober 2022. Möjlighet att lämna synpunkter har funnits via formulär på hemsidan, via mejl och via brev. Samtliga minnesanteckningar samt inkomna synpunkter och yttranden finns diarieförda på Trafikverket under diarienummer TRV 2022/7341.

3.2.1. Samråd med berörd länsstyrelse

Länsstyrelsen i Västerbotten har delgetts möjlighet att lämna synpunkter på samrådsmaterialet men har inte inkommit med något yttrande.

3.2.2. Samråd med berörd kommun

Umeå kommun yttrar sig över att tilltänkt placering för t.ex. upplag/uppställning behöver ses över för att inte försämra sikten i korsningen.

Umeå kommun ser att det kan bli problem med drift och underhåll under vintertid i den sektion där gång och cykelbanan är lägre placerad än bilvägen. Vid större snöfall då snön sedan smälter finns det risk att smältvatten rinner ner på gc-banan vilket blir ett problem när det sedan fryser på. Umeå kommun förordar att bygga gc-vägen högre än bilvägen, alternativt att angöra ett större dike som kan ta hand om smältvatten och större mängder snö.

Kommunen anser att det är viktigt att säkerställa att passagen vid start och slut blir trafiksäkra då cyklisterna behöver korsas vägen för att ta sig till/från gc-banan. Kommunen undrar om gc-banan kommer att ledas fram till busskuren. De undrar även vad som händer med belysningsstolpen vid korsningen till Laxvikenvägen.

Kommunen påtalar att det kommer behövas en hastighetssänkning då bilväg och gc-väg ska samsas om utrymmet på bron. De lyfter även att snö från gc-banan på bron kommer behövas köras bort.

Umeå Kommuns lyfter att deras nuvarande policy är att inte bygga ny belysning på statliga vägar. De konstaterar att Trafikverket inte avser att anlägga belysning längs sträckan för att särskilda skäl inte bedöms uppfyllas. Detta trots att Sörmjöle har en skola (F-6) samt en busshållplats längs vägen. Kommun anser att Trafikverket bör belysa gc-vägen då det ökar trafiksäkerheten och möjliggör nyttjande under den mörka årstiden. Kommunen anser att kostnaden för att uppföra belysning är en liten kostnad i den totala byggkostnaden.

Trafikverkets svar:

I vägplanen fastställs en placering av avställningsytor. I samråd med fastighetsägaren kan även andra avställningsytor bli aktuella under byggskedet om behov finns.

Utgångspunkten är att gc-vägen ska ligga i nivå med väg 522 i den utsträckning det är möjligt. Gc-vägen har utformats med hänsyn till geometrin för väg 522 och befintliga infarter. Detta medför att gc-vägen kommer att ligga lägre än vägen vid kortare sträckor. En godtagbar hantering av smältvattnen vid dessa sträckor bedöms kunna ske genom öppna diken och trummor samt på vissa delar med dräneringsledning. Dialog kring hantering av smältvattnen har skett med underhållsansvarig på Trafikverket.

Den nya gc-väg föreslås ansluta till korsningen Lillskärsvägen - väg 522 och kommer inte att leda fram till busskuren. Enligt utförd behovsutredning för belysning kommer belysningsstolpen vid Laxvikenvägen inte att ersättas.

Lösning för trafikseparering över befintlig bro föreslås med målning vilket innebär att även andra hastighetsdämpande åtgärder kommer ses över. Trafikverket föreslås till exempel en sänkning av tillåten hastighetsbegränsning men vill uppmärksamma på att det är Umeå kommun som fattar ett sådant beslut.

Framtagen behovsutredning för belysning visar att särskilda skäl för belysning inte uppfylls. För att uppfylla detta krävs att vägen nyttjas för skolpendling av elever till högskolestadium eller gymnasium. Trafikverket avser därför inte att ersätta befintlig belysning längs hela sträckan. Trafikverket bedömer dock att trafiksituationen över bron blir komplex och därmed behöver belysas.

3.2.3. Samråd med de enskilda som kan bli särskilt berörda

Samråd hölls kring vägplans utformning under september–oktober 2022. Ett samrådsmöte på orten hölls den 13 oktober, dit samtliga som särskilt berörs av vägplanen bjöds in.

Material för samrådsmaterial fanns tillgänglig för synpunkter under perioden 21 september – 10 oktober 2022 på projektsidan på Trafikverkets webbplats. Deltagare på samrådsmötet fick förlängd möjlighet att lämna in yttranden till 20 oktober.

Nedan följer en sammanställning av inkomna synpunkter med Trafikverkets svar i kursiv stil.

Belysning

Det har inkommit önskemål om att den planerade gc-vägen ska belysas. Utan belysning anges att vägen inte kommer kunna användas under den mörka perioden. Belysning ökar även trafiksäkerheten och tryggheten längs vägen.

Synpunkter har inkommit om att gc-vägen inte kommer nyttjas i samma utsträckning om den inte uppförs med belysning. En mörk väg uppmuntrar inte till att använda miljövänligare alternativ till bil.

Synpunkt har inkommit om att det är orimligt att inte ha fullgod belysning på gc-väg och ännu orimligare att inte en återställa befintlig belysning.

Synpunkter har inkommit att även om hastigheten sänks när bilister och cyklister ska samsas på bron blir passagen över bron en svag säkerhetspunkt, särskilt i mörker. Bron är redan nu trång vid möten med större fordon. Synpunkt har inkommit om att förslaget på att ta bort belysningen skulle medföra att byn helt får förlita sig på privata initiativ genom att ordna tydliga ljuspunkter in till byns fastigheter. Det anses att det borde vara mindre kostsamt att anlägga belysning i samband med byggnation av gc-vägen än att som en separat process. I yttranden lyfts att målpunkterna busshållplatser och bron över ån där GC-väg och bilväg ska samsas är särskilt viktiga skäl till att behålla belysningen. Det vore ett

misstag att ointetgöra infrastrukturen för belysningen helt eller inte utnyttja tillfället när marken ändå ska grävas.

Information har inkommit för att påvisa att de särskilda skäl som behöver uppfyllas för att belysning borde vara uppfyllda. Vägen används för arbets- och skolpendling och för att nå busshållplats längs med väg 522. Det färdas skolelever till både lågstadieskolan i Sörmjölje och mellan- och högstadieskolan i Hörnefors. Barn och unga använder även vägen för att ta sig till fritidsaktiviteter. Det pågår arbete med detaljplan för att möjliggöra ytterligare bostadsfastigheter där barnfamiljer troligen kommer bosätta sig. Åheden/Sörmjölje ligger inom ett utvecklingsområde med inflyttning och det upplevs märkligt att varken Trafikverket eller Umeå kommun avser att belysa gc-vägen ur ett långsiktigt perspektiv.

Trafikverkets svar:

Trafikverket tackar för informationen kring vilka målgrupper som nyttjar väg 522.

Framtagen behovsutredning för belysning visar att särskilda skäl för belysning inte uppfylls. För att uppfylla detta krävs att vägen nyttjas för skolpendling av elever till högstadium eller gymnasium. Trafikverket avser därför inte att ersätta befintlig belysning längs hela sträckan. Trafikverket bedömer dock att trafiksituationen över bron blir komplex och därmed behöver belysas.

Umeå kommun ansvarar för den strategiska planeringen av hur kommunen ska utvecklas. De har informerat Trafikverket om att de inte avser att ersätta belysningen längs sträckan.

Lokalisering

Synpunkter om att gc-vägen borde placeras på den norra sidan om väg 522. Detta för att bland annat minska markintrång, påverkan på bostadsfastigheter, ianspråktagande av jordbruksmark och gör att befintlig belysning kan stå kvar.

Trafikverkets svar: Gc-vägen föreslås anläggas på den södra sidan av väg 522, eftersom de flesta målpunkter finns där. Målpunkter som avses är bland annat nedfarter till havsbad och bostadsfastigheter. Syftet med att placera gc-vägen på den södra sidan är därför att minimera behovet av passager över väg 522 och skapa en trafiksäker lösning.

Jordbruksmark finns på båda sidorna av väg 522 vilket medför att visst ianspråktagande krävs även vid en placering av gc-vägen på den norra sidan. Jordbruksmark får tas i anspråk om åtgärden tillgodoser ett väsentligt samhällsintresse, vilket anläggande av gc-vägen bedöms göra.

Utformning

Önskemål om måttsatta ritningar över gc-vägen och hur den påverkar fastigheter har inkommit.

Synpunkter har inkommit att risken kvarstår att cyklande från Åheden mot Sörmjölje kommer att vika ut på väg 522 vid avtagsvägen till Lillskärsudden. För att minska risken föreslås tydlig skyltning.

Förslag för att locka fler att ta cykelvägen har inkommit som innebär att plana ut uppførsbacken och använd massorna till fyllning på annat håll.

Förslag har inkommit på att minska bredden på gc-vägen till 2 meter för att minska markintrånget vid trånga passager.

Synpunkt har inkommit om att det är omotiverat att anlägga en gc-väg när det är så lite folk som är ute och cyklar och promenerar efter vägen. Mer aktivitet sker på sommaren än övriga månader.

Synpunkt har inkommit om att första sträckan där gc-vägen startar i Sörmjöle behöver vara friliggande då det både är hög hastighet och en brant backe som trafiken kommer ifrån. Trafiksäkerheten borde värderas högre än att ta lite mindre åkermark i anspråk. I yttrandet lyfts att en separat gc-väg längs hela sträckan hade varit att föredra.

Önskemål om av- och påfart till åkermark söder om väg 522 så att jordbruket fortsatt kan bedrivas har inkommit.

Önskemål att man utreder om gc-vägen kan byggas med stödmur för att minska markintrånget för bostadsfastigheter som ligger nära vägen har inkommit.

Fråga om hur befintliga infarter kommer att påverkas har inkommit.

Skrivelse med förslag på ny placering för avställningsyta har inkommit.

Trafikverkets svar:

Under planprocessen förfinas ritningsunderlag. I skede granskningshandling redovisas de markanspråk för respektive fastighet som Trafikverket bedömer behövs för projektet.

Vägens utformning, bland annat lutning, utförs enligt regler för vägar och gators utformning, VGU. Gc-vägen är i planförslaget anpassat till befintligt landskap. Det är inte aktuellt att plana ut utförbackar längs sträcka. Det är inte heller aktuellt att utforma gc-vägen med en mindre bredd än 2,5 meter.

I planprocessen sker en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen. Bland annat vägs konsekvenserna av att göra en friliggande gc-väg mot att göra intrång på jordbruksmark och enskilda fastigheter. Vid trånga passager förbi bebyggelse och andra viktiga värden anpassas gc-vägen för att påverka enskilda fastigheter så lite som möjligt. Trafiksäkerheten för oskyddade trafiken bedöms öka mot dagsläget även för de sträckor som gc-vägen föreslås bli kanstensbunden.

Trafikverket har studerat möjligheten att bygga gc-vägen med stödmur. Då stödmur medför lika stort markanspråk vid dess anläggande som markintrånget innebär genom slänt har lösningen valts bort.

Samtliga befintliga in-/utfarter kommer att antingen ersättas eller anpassas till utbyggnaden av gc-vägen.

I vägplanen fastställs en placering av avställningsytor. I samråd med fastighetsägaren kan även andra avställningsytor bli aktuella under byggskedet om behov finns.

Bro över Åhedån

Önskemål om en separat gång- och cykelbro över Åhedån har inkommit. Trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter ökar och fordon kan då ohindrat passera över befintlig bro.

Synpunkt har inkommit att om det blir enklare med friliggande bro över Åhedån, att belysningsfrågan gynnas samt att man kan ha friliggande gc-väg hela sträckan borde gc-vägen på norra sidan väg 522 värderas.

Synpunkt om att det inte är rimligt att det ska kunna mötas två bilar på ett säkert sätt över bron, än mindre om ena eller båda är lastbil/buss. Bron bör utformas som enkelfil samt max 30km/h.

Synpunkt har inkommit om att hästekipage med bland annat barn och unga rör sig längst vägen och att det är viktigt att beakta trafiksäkerheten med hänsyn till det. Genom belysning och separat gc-bro ökas trafiksäkerheten.

Synpunkt har inkommit om att jordbruksmaskiner inte kommer kunna passera över bron om den smalnas av med en kantstensbunden trottoar.

Trafikverkets svar:

Det är inte aktuellt att anlägga en separat gång- och cykelbro. Befintligt brofäste har undersökts och visat sig vara i dåligt skick. Det skulle kräva en komplicerad och kostsam lösning för att anlägga en ny bro på de befintliga fästena.

Körbanan över bron blir enfältig och får en bredd anpassad för gc-banan. Lösning för trafikseparering över befintlig bro föreslås med målning vilket innebär att även andra hastighetsdämpande åtgärder kommer ses över, det kan handla om till exempel en sänkning av tillåten hastighetsbegränsning eller en kombination av åtgärder. Räcknen kommer att utformas enligt de säkerhetskrav som finns. Trafikverket bedömer att trafiksituationen över bron blir komplex och därmed behöver belysas.

Övrigt

Fråga om hur man kompenseras för störd levnadsmiljö under byggtiden har inkommit. Förutsätter att en besiktning görs innan byggnationer påbörjas för att eventuella uppkomna skador kan ersättas.

Synpunkt har inkommit om att användning av en bastu och uteplats som ligger nära vägen kommer att påverkas om gc-vägen hamnar närmare fastigheten.

Synpunkt har inkommit om att en eventuell expropriering av mark skulle innebära ett stort fall i fastighetsvärdet, som i detta fall inte kommer innebära en värdering av mark utan en värdering av den totala fastigheten. I yttranden anges att utöver ekonomisk kompensation för fastighetens värdeminskning kommer även en begäran att flytta bostadshuset och det handbyggda staketet.

Synpunkt har kommit in om att gc-vägens dragning kommer innebära att ett privatägt staket behöver rivras. I synpunkten lyfts även att träd som utgör buller- och trafikskydd mot vägen behöver fällas. Det innebär ökad bullernivå och sämre boendemiljöer. Eftersom avstånd mellan väg och bostadshus är så litet idag så skyddar träden ifall ett fordon skulle köra av vägen. Förslag är att flytta gc-vägen på norra sidan om väg 522 för att kunna behålla träden och det lilla avstånd som finns mellan väg och bostadshus.

Hur nära får man bygga en bebyggd fastighet med tanke på säkerhetsavstånd? Vägområden är redan idag nära bostadshuset och kommer ännu närmare med en gc-väg.

Trafikverkets svar:

Under byggskedet används Naturvårdsverkets allmänna råd (2004:15) som anger riktvärden för bullernivåer under byggtiden. För att minska störningen under byggtid kan skyddsåtgärder eller begränsning av tider på dygnet som åtgärderna utförs bli aktuella. Om Trafikverket bedömer att det finnas risk för att skador kan uppstå på byggnader under byggskedet ska en besiktning utföras innan byggstart. Bedömning av detta sker i ett senare skede.

Vid frågor om ersättning och påverkan på fastighetsvärde sker kontakt med Trafikverkets markförhandlare för respektive berörd fastighetsägare.

Utformning av gc-vägen anpassas i stor utsträckning som är rimligt för att minimera att träd ska behöva fällas. För träd som ligger inom enskild fastighet och behöver fällas utgår ersättning till markägare.

Anläggandet av gc-väg utmed den aktuella sträckan anses inte innebära en väsentlig ombyggnad av vägen avseende bullerriktvärden, eftersom trafikslagen gång och cykel inte ger upphov till förhöjda bullernivåer. Vegetation som träd har inget vetenskapligt skydd mot buller. Bullernivåerna för boende längs vägen bedöms därför inte öka genom den trädfällning som kan bli aktuell.

Vid trånga passager förbi bebyggelse och andra viktiga värden anpassas gc-vägen för att påverka enskilda fastigheter så lite som möjligt. För de skador som uppstår på enskilda fastigheter utgår dock ersättning.

Enligt gällande regler för vägar och gators utformning ska avstånd mellan gc-väg och fasad på byggnad vara minst 2,5 meter. Detta krav uppfylls inom hela sträckan.

3.2.4. Samråd med övriga myndigheter och organisationer

Sametinget

Sametinget hänvisar till tidigare inlämnat yttrande från 2022-03-31.

Trafikverkets svar: Trafikverket tackar för informationen. Berörda samebyar har fått ta del av samrådsunderlaget i samråd via brev men har inte inkommit med några synpunkter.

Umeå energi Elnät AB

Det finns idag befintligt elnät inom tänkt område för ny gc-väg.

Dialog behöver upprättas i god tid om det ska ske ledningsförändringar så att man kan titta på lösningar för respektive del samt åtgärdstid både ur projektets hänsyn samt ur årstidssynpunkt och resursbehov.

Kostnader som uppstår för åtgärderna ska vara överenskommen mellan parterna samt beställningar av det arbete som ska göras.

Trafikverkets svar: Trafikverket tackar för synpunkterna. Ledningssamordning har skett med Umeå Energi Elnät AB under arbetet med vägplanen där man har kommit överens om hur befintliga luftledningar och markförlagda kablar ska hanteras i projektet. Umeå Energi Elnät AB kommer löpande kontaktas under arbetet med bygghandlingen. Genomförandeavtal kommer tas fram inför entreprenadarbetena.

Umeå energi, UmeNet AB

Längs väg 522 Sörmjöle Åheden finns fiberledning på vägens norra sida, denna ledning är inmätt och placeringen är i innerslännt enligt det regelverk som gällde då ledningen lades. Ledningen består av 2–3 st 40 mm slangar med söktråd, brunnar finns utplacerade i bakslännt släntkrön på några ställen längs sträckan. Avtal finns upprättat mot Trafikverket.

Min bedömning är att ledningen inte påverkar projektet om vägbanan ligger kvar i nuvarande läge.

Inget övrigt att erinra i ärendet från Umeå Energi UmeNet AB.

Trafikverkets svar: Trafikverket tackar för informationen och noterar yttrandet. Ledningssamordning har skett med Umeå Energi, UmeNet AB under arbetet med vägplanen.

Sörmjölle IT Ekonomisk förening

Sörmjölle IT-förening har inga synpunkter på samrådsremiss för anläggning av gc-väg längs med väg 522 mellan Sörmjölle och Åheden i Umeå kommun, Västerbottens län.

Trafikverkets svar: Trafikverket noterar yttrandet.

TRAFIKVERKET

Trafikverket, Storgatan 60, 903 30 Umeå
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se